

UNDER DANNEBROG

MARINEFORENINGENS MEDLEMSBLAD

ORGAN FOR SØVÆRN OG SØFART

UDGIVET AF MARINEFORENINGEN.

REDAKTØR: AXEL JUEL

12. AARGANG 1925.	BLADETS OG HOVEDFORENINGENS KONTOR Bredgade 25 C., København K. Telefon Palæ 2886.	BLADETS ANNONCEEXPEDITION: E. von Rosen Holbergsgade 10. Tlf. 8907.	HÆFTE XI. November
----------------------	--	---	-----------------------

AF DANSK SKIBSFARTS HISTORIE

Efterfølgende interessante Artikel, omhandlende et af de alvorligste og mest begivenhedsrige Afsnit af dansk Skibsfarts Historie meddeles her ifølge Tilladelse fra Forfatteren, Redaktionssekretæren ved Dagbladet »Børsen«.

Den 2den April 1917 forelagde Præsident Wilson Kongressen Forslag om at erklære Tyskland Krig. I de følgende Dage beslaglagdes alle tyske Skibe, der befandt sig i amerikanske Havne — cirka 100 i Tallet —. Senatet vedtog den første Krigsbevilling paa 100 Millioner Dollars, og med fuld Energi gik man i Gang med at mobilisere de amerikanske Stridskræfter. Efter alt, hvad der var gaaet forud, kom dette ikke som nogen Overraskelse, men som en naturlig Slutsten paa en lang Udvikling.

Amerikas Indtræden i Krigen betød for de Neutraltale — og ikke mindst for den neutraltale Skibsfart — en alvorlig Skærpelse af Vanskelighederne. Medens Washington-Regeringen hidtil havde været en mægtig Forbundsfælle for de smaa neutraltale europæiske Nationer, der levede under Tryk af Krigsforholdene og dagligt maatte finde sig i baade den ene og den anden Parts Overgreb, blev den som Deltager i Krigen paa Ententens Side en højst besværlig Faktor at regne med. Præsident Wilson indhentede straks Kongressens Tilladelse til om fornødent at nægte Udførsel til de neutraltale Lande, der grænsede op til Tyskland, og det hed sig, at det som en Betingelse for amerikanske Varetilførsler vilde blive forlangt, at de paagældende Lande skulde standse al Udførsel til Tyskland. Men selv bortset herfra reduceredes Tilførslerne stærkt, idet Tonage-Manglen blev mere og mere følelig. Undervandskrigen havde krævet sine meget betydelige Ofre ogsaa af dansk Tonnage, og England havde ikke blot rekvisitioneret et stort Antal danske Skibe, men lagde tillige i vidt Omfang Beslag paa dansk Tonnage til *Pligtrejser* til Gengæld for Leverancer af Kul.

Situationen var altsaa højst vanskelig og alvorlig, og den 5. Juni rejste da en stor dansk *Handelsdelegation*, indenfor hvilken alle Landets Hovederhverv — derunder ogsaa Skibsfarten — var repræsenteret, til London. Under Forhandlingerne maatte de danske Redere indgaa paa, at de 130,000 Tons d. w. dansk Tonnage, som allerede stod til Englands Disposition i euro-

pæiske Farvande, navnlig til Kulbart paa Frankrig, forøgedes til 200,000 Tons. Paa den anden Side blev den til Kul- og Stykgodsart paa England nødvendige Tonage fritaget for Pligtrejser, og den danske Tonnage i oversøisk Fart skulde forblive fri, mod at den Del, der ikke anvendtes til Import til Danmark, skulde stilles til Disposition for de Allieredes Interesser udenfor Farezonen. Det var jo meget følelige Baand, som saaledes paalagdes den danske Skibsfart, der imidlertid ved disse Ofre tilsikrede *Nationen* Tilsagn om 100,000 Tons Kul pr. Maaned.

DET FRI FRAGTMARKED SAT UD AF KRAFT.

For Skibsfarten blev 1917 med Proklamationen af den henhynsløse Undervandskrig og med den stadig mere og mere skærpede Blokade *de store Trængsels Aar*. Betegnende for Situationen paa Fragtmarkedet var Udviklingen af *Kulfragterne* til Danmark, som før Krigen havde drejet omkring 4—5 sh., men som allerede i de første Krigsaar var steget ganske overordentlig stærkt. Man gik ind i 1917 med Fragter, der varierede mellem 52 og 60 Kroner, alt efter Tonnagens Størrelse. Blokade-Erklæringen standsede imidlertid foreløbig al Befragtning af denne Art, og da Tilførslerne genoptoges, noteredes Fragterne omkring 130 Kr. — altsaa mere end det dobbelte — med yderligere stigende Tendens, der i April—Maj bragte Noteringerne for Tilførsler til Danmark op til ca. 150 Kr. Til Norge betaltes samtidig betydelig højere Fragter, helt op til 230 Kr. pr. Ton. Da Krigsforsikringen ved Udgangen af Maj Maaned forhøjede Assurancepræmierne for Kulrejser til Danmark, steg Raten ogsaa her op imod det samme Niveau, idet der betaltes mellem 210 og 220 Kr. pr. Ton. I Juni naaede Fragterne endda momentvis op til 250 Kr.!

I den følgende Maaned lykkedes det at træffe en Ordning under Medvirken af Fragtnævnet, saaledes at Kulfragterne — samtidig med at der foretoges en Nedsættelse af Assurancepræmierne — fikseredes til 110 Kr. pr. Ton. Til denne Fragt hjemførte danske Rederier i Resten af Aaret saa mange Kul, som man overhovedet kunde overkomme, uanset at den nævnte Rate under de herskende Dyrtingsforhold og alle de Omkostninger, hvormed Skibsfarten belastedes, end ikke var i Stand til at dække Skibenes Udgifter!

I Forbindelse med Kulfragterne kan omtales *Trælastfragterne*, der jo under normale Forhold er af ikke ringe Betydning for den danske Skibsfart. Ogsaa disse Fragter var i Aarets Løb stigende. De begyndte Aaret 1917 med en Notering fra Botten til Østkyst Kulhavn paa omkring 130 Kr. og steg i Løbet af Foraaret og Sommermaanederne op til 300—350 Kroner for igen mod Aarets Udgang at gaa noget ned. I Foraars- og Sommermaanederne søgte danske Redere som sædvanligt, naar der er Lejlighed til det, at kombinere Kultransporterne med Trælastrejsjer, men i den sidste Del af Aaret bevirkede Forholdene, at dette kun i ringe Omfang var muligt. I December noteredes fra Botten til E. C. 225—250 Kr., altsaa en Del under Aarets højeste Fragter, medens Noteringerne til *franske* Havne derimod ved Aarets Udgang betegnede en Rekord. Medens Fragterne i Begyndelsen af Aaret havde været omkring 150—160 Kr., var Noteringerne ultimo December 1917 for Træ til franske Havne oppe paa ikke mindre end ca. 500 Kr.

Efterhaanden som Blokaden strammede til, kunde der imidlertid kun i *højst uegentlig Forstand* tales om et Fragtmarked, idet Markedets Frihed blev beskaaret paa alle Kanter. Allerede i 1916 havde man baade i England og andet Steds indført Maksimalfragter, og siden hen var dette System blevet yderligere udvidet. I Maj Maaned 1917 satte England saaledes Maksimalfragt paa Timecharter, og i Løbet af Efteraaret indførte De forenede Stater Maksimalfragter. Samtidig gjorde Rekvitioneringen det paa anden Maade af med Skibsfartens Selvbestemmelsesret, og herhjemme lagde Fragtnævnet efterhaanden Beslag paa en ikke helt ringe Tonnage til Sikring af de nødvendige Tilførsler til overkommelige Fragter, saaledes at Byrderne gennem Nævnet fordeltes proportionelt paa de enkelte Rederier.

DANSKE SKIBE I AMERIKANSK FART.

Som foran nævnt var det ved Forhandlingerne i Juni Maaned i London en Forudsætning, at den danske Tonage i oversøisk Fart skulde forblive fri, mod at den Del, der ikke anvendtes til Import til Danmark, skulde stilles til Raadighed for de Allierede udenfor Farezonen. Imidlertid blev denne Forudsætning i vid Udstrækning gjort til Skamme af Forholdene. Da Amerika indtraadte i Krigen og indledede den Afspæringspolitik, som senere hen blev en stadig alvorligere Trusel mod Landets økonomiske Eksistens, var en stor Del af den frie danske Tonnage under Indladning i amerikanske Havne eller paa Vej til Staterne efter Korn og Foderstoffer.

Alle disse Skibe blev imidlertid *tilbageholdte*, og de indladede Varer maatte efterhaanden opløses. Den amerikanske Regering holdt stadig Spørgsmaalet om Udførsels-Tilladelser hen og vilde gøre Udførselen afhængig af vidtrækkende Garantier og Kontrol. I Begyndelsen af August meddeltes det saaledes, at Amerika havde nægtet Eksport-Licence for 60 Ladninger til de neutrale, nordeuropæiske Lande.

Endnu ved Aarets Udgang var det ikke lykkedes at

faa den omtalte Tonnage fri, og de danske Skibe, der befandt sig i Staternes Havne, havde da — for ikke at ligge ørkesløst hen — efterhaanden søgt Beskæftigelse i Fart mellem Nord- og Sydamerika og Vestindien. Men heller ikke her var der Tale om noget frit Marked, idet de paagældende Skibe maatte sejle til bestemte, af den amerikanske Regering fastsatte Rater, der efterhaanden trykkedes meget stærkt. I December 1917 betaltes der saaledes fra New York til sydamerikansk Havn 18½ Dollars, og 20 Dollars Retur paa Netcharter. Samtidig var Timecharter-Noteringen for en Rundtur fra Staterne til amerikansk Havn og tilbage igen 35 Dollars.

Det samlede Indtryk af Forholdene, saaledes som de udviklede sig i Løbet af 1917, var altsaa, at Rederierne kun i ringe Omfang havde fri Dispositionsret over deres egen Tonage, idet Virksomheden kendetegnedes af Maksimalfragter, Pligtrejsjer, Rekvitioneringer og Forbudsbestemmelser paa Kryds og Tværs.

I en enkelt Henseende sporedes der dog en Bedring i Forholdene, idet det hen paa Efteraaret blev kendeligt, at *Undervandskrigen* ikke førtes med den samme Voldsomhed som hidtil. Kulminationen havde fundet Sted i April Maaned, hvor der bogstavelig talt daglig var Meddelelser om talrige Sænkninger, og hvor alene Antallet af *danske* Skibe, der paa denne Maade mødte deres Skæbne, gik op til 34. I deres knappe Form giver *Søforklaringerne* fra denne Periode et levende Indtryk af de Farer, Skibsfarten havde at kæmpe med, den Uhygge, der hvilede over Sejladsen, naar Skibene i mørke, ofte stormfulde Nætter, banede sig Vej over Nordsøen, uden at man noget Øjeblik kunde vide sig sikker paa, hvad der vilde ske i det næste Sekund, eller om man overhovedet skulde naa Rejsens Maal.

Dette var de Vilkaar, hvorunder Skibsfarten arbejdede, ogsaa i de følgende Maaneder, omend Tallet paa krigsforliste Skibe var faldende fra Maaned til Maaned — til 22 i Maj, 18 i Juni, 17 i Juli og 10 i August. I Efteraarsmaanederne var Gennemsnittet paa krigsforliste Skibe 5—6.

De krigende Parter kunde naturligvis ikke blive enige om, hvad *Aarsagen* var til de færre Sænkninger. Englænderne hævdede, at Aarsagen simpelthen var at søge deri, at det var lykkedes dem efterhaanden at ødelægge Halvdelen af den Undervandsflaade, som den tyske Marine havde til Raadighed paa det Tidspunkt, da den uindskrænkede Undervandskrig proklameredes. Omvendt gjorde Tyskerne gældende, at Forklaringen var den, at de tyske Undervandsbaade efterhaanden i den Grad havde lyst op i Handelstonnagen, at Antallet af Sænkninger nødvendigvis maatte blive mindre.

ANGREB PAA KONVOI.

Under de farefulde Forhold, som beherskede Sejladsen over Nordsøen, var den i April indledte Konvoj-Sejlads efterhaanden blevet et fast Led i de skandinaviske Landes Forbindelse med England og Udenvednenen. Denne Sejlads udgik fra Bergen. Det var en egen Stemning, der hvilede over disse Konvoj-Rejsjer. Naar Skibene, 10—12 eller flere, i Følge under Beskyt-

telse af hurtigsejlende engelske Torpedobaadsødelægere i Nattens Mørke styrede ud over Nordsoen, blev Passagererne, med Henblik paa en mulig Katastofe, instruerede om, hvorledes de i paakommende Tilfælde havde at forholde sig, til hvilken Redningsbaad hver enkelt hørte, o. s. v., og det var med urolige Følelser, at man saa de kommende Timer i Møde. Alligevel var det meget sjældent, at Konvojerne forulempedes, til Trods for, at Konvoj-Sejladsen fandt Sted i et Omfang, som de færreste har nogen Anelse om. I en Tale, som den engelske Marineminister Sir Eric Gjeddes i Begyndelsen af November 1917 holdt i Underhuset, oplyste han, at der siden den skandinaviske Konvoj-Sejlads' Paabegyndelse i April Maaned ialt var konvojeret 4500 Skibe over Nordsoen, og at det kun en enkelt Gang var sket, at en Konvoj var blevet angrebet af tyske Overvandsskibe.

Den Begivenhed, der her sigtedes til, havde fundet Sted kort forud, den 17. Oktober 1917, og havde bl. a. krævet tvende danske Skibe som Ofre, nemlig S.S. »Stella«, tilhørende Dampskibsselskabet »Vesterhavet« i Esbjerg, og S.S. »Margrethe« af Aalborg, for hvilket sidste Skib Konsul N. N. Strøyberg var Reder.

Den paagældende Konvoj talte ialt 12 danske, norske og svenske Handelsdampere, der ledsagedes af to engelske Jagere. Tirsdag den 16. Oktober om Morgenen var Skibene afgaaet fra Bergen for at samles med Konvojen ved Marstenen, saaledes som der var givet Besked om af det engelske Konsulat i Bergen. Samme Eftermiddag ved 1-Tiden forlod Konvojen Samlingsstedet. Vinden var syd-østlig med haard Storm og høj Sø, men Dagen og den paafølgende Nat forløb, uden at der skete noget usædvanligt. Onsdag Morgen ved 7-Tiden hørtes imidlertid Kanonade. Om Bord paa Fragtdamperne troede man til en Begyndelse, at det var engelske Krigsskibe, som beskød en Undervandsbaad, men pludselig saas Granater at regne ned over Skibene, af hvilke flere blev skudt i Brand og begyndte at synke. Mandskabet paa »Stella«, der førtes af Kapitajn Toft, forklarede i det senere Søforhør i Sø- og Handelsretten som følger:

»Konvojen havde gaaet i omtrent vestlig Retning. Der havde været Storm om Natten, og der var bragt lidt Uorden i Konvojen. »Stella«, som tidligere havde været længere fremme, var derved blevet det sidste Skib. Det var tidlig paa Morgenstunden den 17., før det blev rigtigt lyst, at der begyndte Kanonade forude. I Begyndelsen kunde man paa Grund af Afstanden og Halvmørket slet ikke se, hvad der foregik, men senere kom der to fremmede Krydsere nærmere paa Nord siden af Konvojen. De skød efterhaanden Konvojens forskellige Skibe i Brand. »Stella«s Maskine blev derfor stoppet, og »Stella« vendte sig efterhaanden ved Sø og Vind saaledes, at Forstævnen kom til at vende i omtrent østlig Retning. En Tid, før Krydserne begyndte at beskyde »Stella«, havde Skibets Besætning forladt Skibet i dettes to Baade.

Begge Baadene var gaaet et Stykke, vistnok 100 a 200 Meter, bort fra »Stella«, agten for dette Skib. Bag-

bords Baad laa omtrent ret agten for »Stella«, Styrbords Baad skraat ud for »Stella«s Bagbords Laaring.

Den beskydende Krydser laa, medens den beskød »Stella«, et Par Hundrede Meter fra denne, omtrent ret ud for dennes Bagbords Side. Det var ikke alle Granaterne, der ramte Skibet, et Par Granater slog ned i Vandet i ret stor Nærhed af Bagbords Baad, alt saa meget langt fra og agter for »Stella«. »Stella« rantes af 3—4 Granatskud, blev skudt i Brand og sank.

Da »Stella« var skudt i Brand og begyndte at synke, holdt Beskydningen op, og begge de fremmede Krydsere forsvandt i østlig Retning. Der blev ikke gjort Forsøg paa fra de fremmede Krydseres Side at hjælpe Besætningen. Om Krydserne havde nogen Grund til at skynde sig bort, kan ingen af Vidnerne sige. Der er ingen af Vidnerne, der har set noget engelsk Fartøj komme Konvojen til Hjælp, efter at Skydningen var begyndt, men Konvojen havde jo strakt sig over en ret lang Strækning.«

Den citerede Vidneforklaring, der kort og knapt beretter om, hvad der hin Morgen passerede i Nærheden af Shetlandsøerne, giver et levende Indtryk af de Katastrofer, Skibsfartens Mænd pludselig kunde se sig overfor i disse Tider. Ganske vist hørte Konvojangreb som disse til Sjældenhederne. Oftest mødte de fredelige Handelsskibe deres Skæbne i Skikkelse af en Undervandsbaad, der pludselig dukkede op af Dybet og med et Par velrettede Skud spredte Død og Ødelæggelse. Men den skildrede Episode var dog ingenlunde uden Sidestykke. Et Par Maaneder senere, Onsdag d. 12. December, skete der et lignende Angreb paa en Konvoj, der denne Gang var østgaaende og ogsaa ved denne Lejlighed var et dansk Skib — Østasiatisk Kompagnis Motorskib »Maracibo« — ved et Par velrettede tyske Torpedoer sendt til Bunds.

MOD KAMPENS SLUTNING.

Det er allerede foran nævnt, at de Forudsætninger, hvorunder danske Redere i Forsommeren 1917 havde truffet deres Aftaler i London, paa et væsentligt Punkt — med Hensyn til den danske Tonnage i Amerika — ikke var sket Fyldest. Men ikke nok dermed vilde man nu fra engelsk Side fortolke Aftalerne derhen, at danske Redere konstant skulde holde 200,000 Tons dansk Skibsrum til engelsk Raadighed uden Hensyn til den Tonnage, der blev sendt til Bunds. Dette var i sig selv en ganske umulig Ting, idet den Tonnage, som Danmark havde til Raadighed til Landets Tilførsler, efterhaanden var blevet saa begrænset, at den faktisk var ganske utilstrækkelig.

Forholdenes Vanskelighed skærpedes stadig. Dansk Skibsfart lammedes efterhaanden fuldkommen i sin Virksomhed, og for den danske Handelsflaade rejste der sig stadig nye Faremomenter, saaledes da Tyskland med Henblik paa de foreliggende Forhold supplerede sin Priseordning med en Bestemmelse, der gik ud paa, at et neutralt Skib vilde være at anse som sat i Fart for fjendtlige krigsførende Interesser, naar den Stat, hvis Flag Skibet var berettiget til at føre, ved en

Overenskomst havde tilstaaet en fjendtlig Stat Tonnage, eller naar en overvejende Del af det neutrale Lands Handelsfart gik i Fart for Fjenden.

Ved stadige Forhandlinger til den ene eller til den anden Side maatte man søge at afværge de mødende Ulemper. Forhandlingerne med Amerika var i December 1917 løbet ud i Sandet, men hen paa Foraaret 1918 genoptoges Forhandlingerne igen, og efter mange og lange Besværligheder blev den dansk-amerikanske Handelsoverenskomst omsider den 18. December 1918 undertegnet i Washington. De danske Redere maatte forpligte sig til foruden den Tonnage, der holdtes til engelsk Disposition, at bortfragte til U. S. Shipping Board 265,000 Tons d. w., og Handelen blev belagt med saa snærende Baand, som de tidligere Handelsoverenskomster ikke havde kendt. Erhvervene oprettede i Washington et *Danish Trade Office*, som i Forbindelse med et af Fragnævnet tidligere oprettet Kontor i New York skulde forhandle med de amerikanske Myndigheder og tilrettelægge Forholdene der.

Kort efter indtraadte *Vaabenstilstanden*, og man skulde jo derefter have ventet, at Forholdene hurtigt skulde glide i Leje, men der gik lang Tid, inden dansk Skibsfart var i Stand til at vikle sig ud af de Baand, som Krigsforholdene havde snæret den ind i, og inden danske Redere fik den fulde Raadighed tilbage over den Tonnage, som var deres.

Men den, der fordyber sig i Beretningerne om dansk Skibsfarts Arbejde og Vilkaar i disse Aar, kan ikke undgaa at faa et stærkt Indtryk af, *hvor betydningsfuld* den Indsats var, som Skibsfarten i disse Tider øvede, ja, at denne Indsats var *af afgørende Betydning for hele Landets Ve og Vel*. Og samtidig maa man føle den dybeste Respekt overfor den Offervilje og det Mandsmod, som lagdes for Dagen af Skibsfartens Mænd fra Kaptajnen paa Kommandobroen til Fyrbøderen, der passede sin Dont dybt nede til Akkompagnement af Maskinens enstonende Stempelslag.

FORENINGSMEDDELELSER M. M.

Under Medvirkning af Arkitekt E. W. Marston og Grosserer Vald. Schou.

NY MARINEFORENINGSKREDS: LEMVIG

Et længe følt Savn er blevet afhjulpert: Lemvig har faaet en Marineforening. Engang i Sommer sad et Par »gamle Dreng« og drøftede Minderne fra Banjerne, og da slog det dem, at Søbstaden Lemvig jo ikke havde nogen Marineforening. Og da Sømand som bekendt ikke gør mange Ord, skred man straks til Handling, og det viste sig, at adskillige andre »Gutter« havde tænkt det samme som de førstnævnte, hvorfor det gik saare let med at »hyre« den nødvendig Besætning, og den 8. November lagde man ud med Korvetten »Lemvig«.

Det skete paa Industrihotellet, hvis Sal i den højtidelige Anledning fungerede som Skibsdæk. Agter paa »Dækket« var Kommandobroen med smukke Flagdekorationer om Marineforeningens kønne Embleme — et guldrandet Skjold med hvidt Kors i rød Bund. Fra Hjørne til Hjørne var højt over »Dækket« anbragt en Vrimmel af Signallag. Lige bag Kommandobroen var rejst en høj Flagstang, og paa dens Fod var op-hængt en prægtig Skibsklokke, hvorpaa Ordonnansen slog »Glassene«, efterhaanden som Vagtens Timer skred.

Til det første Togt havde »Gutterne« faaet Tilladelse til at invitere deres Piger med, og Kl. 6½ — altsaa 5. Glas — lod Styrmand Lassen Baadsmandpiben skingre og gav Ordren: »Klar til at skaffe!« I et Øjeblik var alle paa deres Post ved de festlige Borde, hvor Torsk og Gaas blev behandlet med al ønskelig Sagkundskab, hvorpaa Korvetten gaar under Sejl.

Skipper *Frandsen* (alias Politibetjent F.) tager Ordet fra Kommandobroen for at mindes gamle Danmark, vort yndige Land med dets gamle Historie og skønne Natur, et herligt Land, hvor Kaarene er bedre og lykkeligere end i noget andet Land i Verden. Held og Lykke for gamle Danmark! (Hurra!)

Der blev slaet 6. Glas. Fløjten lyder, fulgt af Ordren fra Styrmanden: »Hiv Loddet!« Det er Signalet til første Dram. Farvandet er grundt, saa der hives nu og da. Fløjten lyder igen, og Ordren: »Alle Mand op til Parade!« Alle rejser sig, og fem Spejderpiger fulgt af to Ordonnanser kommer nu langsomt gaende frem over Dækket. De bærer et stort Dannebrogslag. Ved Flagstangen bag Kommandobroen modtager to Mand Flaget. Fløjten lyder: »Klar ved Flaget!« Fløjten igen: »Hejs Flaget!« Og til Fanemarchens Toner glider Flaget langsomt til Tops. Da det med et lille Smeld gaar imod den forgyldte Fløjtknap, falder Besætningen ind med »Kong

Kristian«, og da den er sunget, marcherer Spejderne ud, medens Musikken — det er Jungmand Caspersen — spiller »Syng nu Gutter smaa«.

Den højtidelige Indvielse af Flaget afsluttes med en smuk og livfuld Tale af Næstkommanderende (alias Baadfører *Nipper*), hvori han taler om Dannebrog's Historie og fremhæver Flagets Betydning som vort nationale Mærke, der kan samle os alle. Det kalder Hjemstavnsfølelsen frem, naar vi ser det ude i fremmede Havne, det binder os til Hjemmet. Lad os holde vort kære gamle danske Flag i Ære! (Hurra, mens Flaget kippes).

7. Glas: Man synger Flagsangen: »Vort Flag, vort gamle Dannebrog«.

8. Glas: Fuldmægtig *Eisenreich*, Skagen, der var indbudt som Æresgæst, taler om Marineforeningens Opgaver og fremhæver særlig det gode Kammeratskab. Han udbragte et Leve for den ny Forening.

Skipperen takkede for de djærve Ord, der var talt. Han oplæste Lykønskningstelegram fra Marineforeningen i København og Hirtshals Marineforening, og lod Ordonnansen omdele forskellige morsomme »officielle Skrivelser« fra »Marineministeriet« til Skipperen, »Landbrugsministeriet« til Føreren af Redningsdamperen »Vestkysten« og »Havneudvalget« til Havnefogden, samt til Driftsbestyreren for Vemb-Lemvig-Thyborøn Jernbane. De vakte stormende Sømandsmunterhed. Den »officielle Skrivelse« fra Marineministeriet var en højtidelig Udnævnelse; Læge i Lemvig Kr. Nørby fik kgl. Udnævnelse som Skibslæge paa Korvetten »Lemvig«.

Doktoren takkede rørt

Styrmand *Larsen* takkede forskellige, som havde vist Arbejdslyst og Velvilje ved Udrustningen af Korvetten, særlig Dykker Petersen, »Egier« (for Flagstangen) og Maskinsmed Johan Andersen og Urmager Strande jun. (for Klokken). Paa Klokken er indgravet:

»Hver Gang du hører mine Slag,
da tænk paa Fædreland og Flag.«

Baadfører *Nipper* takkede Styrmand *Larsen*, der havde været den drivende Kraft ved Hvervningen.

Der blev endvidere talt af »Letmatros« *Sørensen*, d. e. Tømrerm. S., Ingeniør *Gunnar Nielsen* og »Jungmand« *Caspersen*, der holdt en glimrende Tale om Livet paa Banjerne. Talen vakte stormende Munterhed.

Lidt over Kl. 9 lagde Korvetten til Kajen efter veludført Togt og kun svage Antydninger af Søsyge, og Skipperen gav straks Landlov til Andespil og Svingom.

Ved Bordet havde Skipperen faaet Tilslutning til at sende Kongen en telegrafisk Hilsen, hvorpaa der Dagen efter indløb Svar.

Ved 5. Glas paa Hundevagten blev Flaget halet ned med fuld Honnør, hvorefter »Kongernes Konge« blev afsundet.

Ved 8. Glas paa Hundevagten blev der pebet: »Skej ud overalt«, og Køjerne blev udleveret.

HADSUND-KREDSSEN

afholdt den 12. Oktober Sammenkomst med Foredrag af Bankkasserer *Nath*, om den danske Marines Deltagelse i Kroningsfestlighederne i England 1911. Paa Forhaand skulde man have troet, at et saa gammelt Emne havde tabt Interessen, men Foredragsholderen forstod ikke alene ved sin Veltalenhed, men ogsaa ved sin store Indsigt og udmærkede Lysbilleder at holde sine Tilhøreres Opmærksomhed fangen, saaledes at det blev en stor Aften.

Efter Foredraget viste Bankkassereren den danske Marinefilm, Billeder af Marinens Virksomhed, med stor Glæde saa man, hvorledes Marinen, med de den tillagte Midler, har forstaaet at følge med Tiden, og værne om Flaadens ærefulde Traditioner, mest maatte man beundre det virkelig første Klasses Arbejde, der er udført paa vort Minevæsens Omraade, saaledes at det danske Minevæsen har hævdet sin Stilling blandt de bedste, men ogsaa Undervands- og Flyvebaadene syntes at være betjent paa bedste Maade.

Aftenen sluttedes med festligt Samvær paa Hotellet.

KALUNDBORG-KREDSSENS

Fest den 18. Oktober 1925.

Ca. 400 Deltagere var mødt til Festen, der afholdtes paa »Grand Hotel«, og hvortil gamle Soldater fra 4de Regiment var indbudt. Kl. 1½ lød fra Kredsen store Skibsklokke 7 Glas, og Formanden, Lods *Plambech-Hansen*, traadte frem for den store Forsamling og bød i hjertelige Ord alle Velkommen. Han bad de gamle Soldater fra 4de Regiment slutte sig til den store Familie, Marineforeningen, og takkede de Herr Grosserer *Schou* og Fabrikant *Johnsen*, fordi de var kommet herved fra Hovedstaden og haabede, at d'Herr med os kunde glæde sig over den Fremgang, der var sket med Kalundborg-Kredsen. Til Tonerne af »Vift stolt« blev Flaget hejst, og Formanden udbragte et kraftigt besvaret Leve for Konge og Fædreland, hvorefter hele Forsamlingen sang Kredsen egen Flagsang. Derefter blev Tæppet rullet op og Marineforeningens Revue løb af Stabelen. Revuen var forfattet og iscenesat af Køkkenchef *Larsen*, S/S. »Niels Holst«, og Rollen, som den raske Marinesoldat, spilledes af ham selv, og jeg behøver ikke her at omtale Larsens fortrinlige Spil; det var under orkanagtige Bifald, Tæppet endelig gied ned. Derefter serveredes Kaffen under megen Munterhed i de tilstødende Selskabslokaler. Kl. ca. 10 aabnedes Ballet med en March til Tonerne af »Holmens faste Stok«. Kl. 11 lød Baadmandspiben, og der blev spillet op til Kotillon. Næsten alle 400 deltog i Marchen, og da der blev klappet af, stod Damerne opstillet i den ene Side af Salen og Herrerne i den anden. Lyset blev slukket og medens Orkesteret spillede »Kong Kristian«, kørte Foreningens Fregat »Christianus Qvintus« med tændte Lanterner frem, trukket af seks orlogsklædte Drengene og med Kong Christian den Femte i Spidsen, belyst af Projektører. Da Skibet naaede sin Plads i Salen, tændtes Fregattens Illumination, og skønnere har »Christianus Qvintus« aldrig taget sig ud; og da den store Forsamling istemte 2. Vers af »Kong Kristian«, »Niels Juel gav Agt«, kunde man høre, at Fædrelandskærligheden er stærk og stor i Kalundborg-Kredsen. Kotillonnen forløb højtideligt og smukt, og Fregatten stod smukt illumineret og prydede Salen, til Flaget blev halet ned. Da Orkesteret holdt Pause, marcherede Foreningens eget Orkester op under Dirigenten, Restauratør Jensens Kommando. Orkesteret gjorde som altid tidligere stormende Lykke, og der blev ikke sparet paa Bifaldet. Endnu Kl. 2 var der næppe gaaet nogen fra Borde, da Formanden traadte frem under Flaget og udtalte sin hjerteligste Tak til de optrædende, Musikorkesteret, og alle de Kammerater og Damer, der havde været behjælpelig med at ordne alt vedrørende Festen, tillige takkede han 4de Regiments gamle Soldater, fordi de var mødt saa talrigt, og udbragte et Leve for Regimentet.

Den ældste af 4de Regiments gamle Soldater, Vognmand *Jens Larsen*, udtalte paa Regimentets Vegne en hjertelig Tak til Marineforeningen for den smukke og højtidelige Fest, der var blevet dem beredt.

Bestyrelsesmedlem i Marineforeningen, *Fischer*, bragte Formanden, Pl. Hansen et hjertelig Tak for det store Arbejde han havde udført ved at arrangere denne Fest. Hele Forsamlingen udbragte et Leve for Formanden. Alle sang, ledsaget af Orkesteret, »Kongernes Konge«, og ved sidste Vers gled Flaget langsomt ned.

En smuk og højtidelig Fest, som sent vil glemmes, var sluttet.

BORNHOLM-KREDSSEN

samlede den 21. Oktober sine Medlemmer om Kaptajn *Ejnar Mikkelsens* Lysbilledeforedrag om »Grønlands Rejse til Scoresbysund« med vor Kammerat Overlods *Nielsen* som Fører.

Det var et meget livlig og særdeles interessant Foredrag, ledsaget af udmærkede Lysbilleder, og Tilhørerne sparede heller ikke paa Bifaldet, da Kaptajn Mikkelsen sluttede med at udtale sin Glæde over, at det Maal, som Komitéen havde sat sig, nemlig Scoresbysunds Kolonisering for Danmark, nu var naaet, idet den danske Regering i Aar officielt har overtaget Kolonien.

Efter Foredraget samledes man om fælles Kaffebord, hvor Overbetjent *Nielsen* paa Foreningens Vegne rettede en Tak, ikke alene for Foredraget, men ogsaa for den Indsats, Kaptajn Mikkelsen og hans Mænd har gjort for at bevare Østgrønland for Danmark, til Gavn og Glæde for Grønlanderne og for vort Land og til Ære for den danske Sømandsstand.

Den i alle Maader vellykkede Aften sluttede med Dans paa Banjerne, hvor vort eget nydannede Skibsorkester for første Gang var i Virksomhed.

FREDERIKSHAVN-KREDSSEN

aaabede den 3. November sin Sæson med en meget vellykket Torskespisning med efterfølgende Bal. Som sædvanlig, naar Marinerne kommer sammen, var Stemningen straks den rette, og Besætningen fra »Diana« saavel Mændene som Officererne gjorde sit til, at den rette maritime Aand var til Stede Aftenen igennem.

Kl. 7 blev Dannebrog hejst med sædvanlig Honnør, hvorefter man gik til Bords i Hoffmanns store Sal. Imellem 60 og 70 Deltagere var mødt, hvad der atter bekræfter, at Marineforeningen altid kan arrangere en Fællesspisning og faa tilstrækkelig Tilslutning.

Formanden, *Weber-Hansen*, bød Velkommen og rettede en speciel Velkomsthilsen til Gæsterne, baade dem fra Orlogsmarinen og dem fra Koffardimarinen. Derefter gik man i Gang med Torsken, der af fine gamle Kendere blev takseret til at være usædvanlig lækker. Saa snart den værste Sult var stillet, begyndte Talerne at strømme. Formanden talte for H. M. Kongen, Chefen for »Diana«, Kaptajn *Rosted*, talte smukt og hjerteligt for Marineforeningen. *Francke* talte for Damerne, *Mygind* for Flaget, Formanden for den danske Marine, Maskinmester *Sørensen* fra »Diana« talte for Sømandslivet, *Larsen* for Kommandanten derhjemme, og Formanden for de fremmede Gæster. Endelig blev der sunget efter den blaa Bog, saa det blev næsten 2 Glas, inden Formanden kunde ønske Velbekomme. Da Kaffen var drukket, begyndte Dansen paa Dækket, og det maa man sige om Marinerne, at danse, det kan de, enten det saa er gammeldags eller moderne. Kl. 12 blev Flaget halet ned med sædvanlig Honnør, men endnu et Par Timer ind paa Hundevagten dansedes der, og saa gik man hjem med Bevidstheden om at have tilbragt nogle glade Timer i godt kammeratligt Samvær.

KØBENHAVN-KREDSSENS

Møde den 5. November 1925.

Med udmærket Tilslutning afholdt Kredsen sit sidste Møde i 1925 torsdag den 5. November, ved hvilken Lejlighed Kommandør *la Cour* velvilligt havde lovet at tale over Emnet: »Vor maritime Stilling«. Efter Indledning af Formanden, Grosserer *Valdemar Schou*, og Velkommen til Foredragsholderen, tog denne Ordet for sin i Form og Indhold yderst interessante Redegørelse for vort Søforsvars Stilling og dets mangfoldige Opgaver, saaledes som disse dels foreligger dels kunde tænkes at komme til at foreligge i Forhold til forskellige politiske Kombinationer i Spillet mellem Øst- og Vestmagterne. Med Styrke hævdede Kommandøren gentagne Gange det ubestridelige Faktum, som desværre er altfor idet kendt i den bredere Befolkning herhjemme, at vi i vore snævre og vanskelige Farvande har den enestaaende Fordel og ved et velholdt Undervandsbaads- og Marineforsvar, støttet af Kystforsvarsskibe af vor lavstikkende, udmærkede Type, har en Allieret, der gør det for selv meget betydeligt stærkere Angribere til saagodt som halsløs Gerning, at forsøge Tvang mod vor Neutralitet, den vi ifølge Folkeforbundstraktaterne er pligtige at værne. Faa Nationer, — om overhovedet nogen —, er fra Naturens Side hjulpe som vi, næppe nogen anden Nation kan saa billigt som vi og med saa smaa Midler opnaa et effektivt Søværn, — men hvad vi har, maa være godt og tilstrækkeligt.

Gennem 1½ Time fulgte Forsamlingen med stærk Interesse denne udmærkede, saglige og oplysende Udvikling af vore maritime Opgaver som Nation i Nationernes Forbunds Rækker, og da Kommandøren sluttede, hilste Tilhørerne ham, idet de rejste sig, med stærke Haandklap til Tak for det vægtige Foredrag, som vi har Haab om at kunne bringe senere in extenso i vort Blads Spalter og derved ud til vore mange Medlemmer.

Grosserer *Schou* bragte Kommandøren en varm Tak.

hvortil Tilhørerne kraftigt sluttede sig, og man gik derefter til Spisningen. Under denne talte Næstformanden for Marinen, Kommandør *la Cour* for Foreningen og Orlogskaptajn *Ipsen* for Grosserer Schou og dennes mangeaarige og store Arbejde for Foreningen. Ved Kaffen forevistes en Serie Marinebilleder af Lysbilledarkivet, dels ældre dels af nyere Dato, for en væsentlig Del Optagelser af Bankasserer Nath, og blandt de nyeste Optagelser af Fregatten »Jylland« efter dens Tilbagevenden til Orlogsværftet i forrige Maaned. Med Følelsen af en udbytterig og vellykket Aften skiltes man efter Aarets sidste Møde for atter at mødes i Januar 1926.

ODENSE-KREDSSEN

afholdt sit traditionelle aarlige Pøleselgilde og Andespil den 6. November paa Industripalæet i Odense, og Sammenkomsten forløb paa den vanlige udmærkede Maade. Ved Bordet herskede en glimrende Stemning, og Taler og Sange afløste hverandre. Ved Andespillet bortloddeeds 10 store Ænder, 2 Harer og 3 store Kringler, de sidste var skænkede af vor udmærkede Kammerat, Bagermester *R. Nielsen* (Ditteren). Sammenkomsten sluttede med en Svingom.

HASLEV-KREDSSEN

har mistet et af sine trofaste Medlemmer, idet Slagtermester *C. L. Hansen*, Terslev pr. Haslev, afgik ved Døden den 10. Oktober i en Alder af 52 Aar. Afdøde var med Korvetten »Dagmar«, da han aftjente sin Marinetid. Han var en god dansk Mand, og stillede tofast til vore Sammenkomster.

Vort smukke nye Flag sænkede over hans Grav ved den smukke Begravelse, der blev ham tildel.

Ære være hans Minde.

FRA BORNHOMS-KREDSSEN

En ukendt ung Sømands Lig, som den 30. August drev i Land ved Sydhavnen i Rønne, blev som ukendt begravet paa Rønne Kirkegaard den 1. September i Aar.

Ingen kendte hans Navn, hans Nationalitet, endsige hans Fader og Moder, kun saa meget kunne man skønne, at det var en Sømand, som efter en haard Kamp og under svære Lidelser har stridt den sidste Strid paa en synkende Skude. Ingen Paarørende saas begræde denne Baare, kun *Marineforeningens* Medlemmer fulgte ham til hans sidste Hvilested, og til Ære for den Stand han tilhørte, sænkede vi vor Fane over Graven.

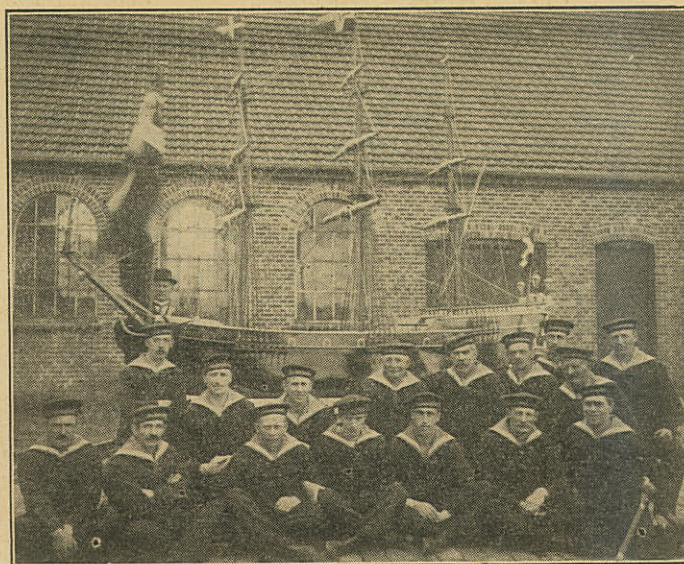
GULDBRYLLUP

Den 10. December iaar fejrer Æresmedlem af København-Kredsen, fhv. Overkanoner, Krigsassessor *Peter Lund*, og Hustru, Delfingade 22, deres Guldbryllup.

Guldrudgommen, der er Veteran fra Helgoland, er en i vore Rækker saa kendt og skattet Mand — der fra den første Tid med sjælden Trofasthed og Forstaaelse har deltaget i Foreningens Liv —, at en særlig Omtale af den alderstegne Hædersmand af den gamle Skole forsaavidt er overflødig. — utallige Medlemmer kender ham fra Tjenestetiden og skatter hans djærve Humør og venlige Sind, — men vi ønsker netop gennem vort Blad at bringe Kredsen hjertelige Lykønskning til Guldrudeparret, der raske kan fejre den sjældne Højtidsdag, paa hvilken sikkert Hjemmet i Nyboder vil modtage utallige Beviser paa de gode Følelser der næres overfor Krigsassessoren og hans Hustru i meget vide Kredse.

KALLUNDBORG MARINEFORENINGENS SKIB.

Som tidligere nævnt her i Bladet har en Kreds af Medlemmer af Kallundborgkredsen bygget det ovenfor afbildede Skib, der gjorde berettiget Opsigt, da det af Kredsmedlemmer paa Børnehjælpsdagen iaar førtes gennem Byen, og ogsaa to af Kredsen Damer har medvirket til Fremstillingen af det smukke Stykke Sømandsarbejde, der giver et korrekt Billede i alle Enkeltheder af et Orlogsskib fra Midten af det attende Aarhundrede. Følgende Herren har medvirket til dette imponerende Resultat, der vidner højt om det smukke Sammenhold i Kredsen og den Interesse, man har vist for at opnaa det smukkeste mulige Resultat: Kredsformanden, Lods *Plambeck-Hansen* og Cigarfabrikant *Høyer* har tegnet og bygget Skroget, Smedemester *Lund* har udført alt Jernarbejdet, Sømand *P. Lund* har lavet den staaende Rig meget smukt, Pakmester *Olsen* de kunstfærdigt formede Balustrader paa Skan-

sen og rundt Agterskibet, Tømmer *L. Jensen* det smukke Udskæringsarbejde paa Agterkastellerne og Spejlet, Kranfører *Petersen* har tilpasset alt Rustjernet, Fru *Købmand Lund* har syet og skænket alle Silkeflagene og Fru *Plambeck-Hansen* syet og skænket alle Skibets Sejl. De mange samvirkende Kræfter har ved deres interesserede og smukke Arbejde skænket Kallundborg-Kredsen et enestaaende og smukt Stykke Kunstflid, som næppe nogen af vore andre Kredse har Mogen til, selv om ogsaa mange af disse ejer smukke Beviser paa Medlemmernes kammeratlige Sindelag og er blevne Ejere af prægtige Skibe, udførte af Medlemmerne selv.

KØBENHAVN-KREDSSEN

SKYTTELAVET

afholder

☛ SAMMENKOMST ☚

paa »Gimle« Tirsdag den 15. December Kl. 7.

Efter Skydningen Foredrag med Lysbilleder af Søminemester *Janus Sørensen*: Erindringer om et Aars Ophold i Grønland.

Efter Foredraget Andespil. Af Hensyn til Aftenens Program, begynder Skydningen Kl. 7 præcis, og opfører Kl. 8½.

Fælles Smørrebrødsbord à Kr. 2½.

Medlemmer af »Marineforeningen« er velkommen.

Bestyrelsen.

S. O. S.

Med denne lille Skildring fra min Tjeneste som Radiotelegrafist i den danske Marine, vil jeg blot fremdrage eet af de talrige Eksempler paa, hvor betryggende det er for ens Paarørende i Land og dog størst Betydning for selve de Søfarende, at der er en Radiostation med Betjening om Bord i Skibene, der farer ude paa de store Have.

— I de første Maaneder af Aaret 1918, gjorde jeg Tjeneste som Radiotelegrafist paa Inspektionsskibet »Islands Falk« og havde paa den Tid dette foregik, hvorom nu skal fortælles, Station paa Færøerne (Thorshavn).

En hollandsk Krydser, H. M. S. »Hertog Hendrik«, havde anløbet Thorshavn paa Vej til Hollandsk Ostindien, og efter at denne havde ligget til Ankers et Par Dage, lettede den og satte Kursen mod sit Bestemmelsessted, hvor den skulde stationeres for et Tidsrum af ca. 3 Aar, lidet anende hvilken Skæbne, der skulde overgaa den.

Hver Middag blev Pressenyhederne modtaget paa »Islands Falk«, men før der blev indstillet paa den Bølgelængde hvorpaa Pressen sendtes, blev der lyttet paa den officielle Bøgelængde, 600 Meter, for at høre, om der skulde være noget af Interesse for Skibet eller for Søarten, saaledes ogsaa denne Dag (Datoen har jeg glemt). — Et Par Dage efter at Krydseren havde forladt Færøerne, var det min Tur til at modtage Pressen, og som før nævnt blev der lyttet paa 600 Meter og til min store Overraskelse, hørte jeg, at »Hertog Hendrik« først kaldte med Søesignalet C Q og derpaa S O S og »Islands Falk«s Kaldesignal OUI. Kaptejnen blev straks underrettet og han bad mig faa opgivet Krydserens Position m. m., dette blev snart besørget og ligelædes Modtagelsen af Positionen og Meddelelse om, at den ønskede Assistance, da den havde mistet Roret. Da Inspektionsskibet var i Færd med at fylde Kul i Kongshavn, kan det nok være der blev Røre, da det rygtedes, at Krydseren var kommet i Nød, og vi skulde ud til den, og alle, der var ledige, gav en Haand med under Kulpaafyldningen, der foregik paa en meget primitiv Maade, nemlig ved at 2 og 2 Mand løb af Sted med en Kurv imellem sig. Vandfyldningen foregik fra en Rørledning, der var bragt i Forbindelse med en fra Fjældet rindende Kilde. I Løbet af kort Tid, blev vi saa søklar og stod ud efter til den fra Krydseren opgivne Position.

Hvad Vinden var, husker jeg ikke, men Havet var uroligt. Efter at have sejlet i ca. et Par Døgn, stadig staaende i Forbindelse med Krydseren pr. Radio, fik vi den endelig i Sigte og stor blev Glæden blandt den 400 Mand store Besætning, da vi kom den paa Prajehold. Krydseren var blevet overhalet af en Orkan og det viste sig, at foruden Rorskaden, havde den mistet et Par af Redningsbaadene og faaet et Par ødelagt samt Daviderne bøjet ned langs Skibssiden.

Paa Grund af den endnu svære Sø, maatte Forsøget paa at tage den paa Slæb opgives efter at et Par Wirer var sprunget, saa Krydseren maatte selv arbejde sig frem og styre saa godt den kunde ved Hjælp af henholdsvis den Styrbords og Bagbords Maskine. Navigeringen foregik pr. Radio.

Da vi kom i Nærheden af Færøerne og Søen da havde lagt sig en Del, blev der sat Slæber paa Krydseren og denne bragt frelst forbi Klipper og Skær ind i Kongshavn, hvor den gik til Ankers, for at afvente nærmere Ordre fra Holland. Om Aftenen blev der uddelt Bjergeløn til Besætningen paa »Islands Falk«, hvilket for mit Vedkommende bestod af: 1 hollandsk Kridtpibe, 1 Pose Tobak, 20 Stk. Cigarer samt 1 Flaske Eksporthier, hvilket altsammen var en kærkommen Gave i det Herrens Aar 1918.

Til Slut skal bemærkes, at Krydseren blev slæbt af 2 Tendere via Stavanger tilbage til Holland for at faa udbedret Skaden.

Hvdnr. 8365, Aarg. 1916.

ERINDRING FRA STROMBOLI

Enhver, der har sejlet gennem Messinastrædet, vil Nord for dette have passeret gennem de Æoliske Øer og tæt forbi den nordøstligste af disse Stromboli, hvorpaa findes en Vulkan, der som bekendt stadig er i Udbrud.

Navnlig om Natten lyser den underjordiske Ild, der stadig brænder op af Krateret og er synlig paa lang Afstand og er ligesaagodt et Mærke for Sømanden som noget Fyr.

Kommende Nord fra i April 1916 og bestemt til Messina, var vi kommen for tidlig til at sejle ind i Messinastrædet, der under Krigen kun maatte besejles om Dagen.

Vi ankrede derfor ved Stromboli om Eftermiddagen mellem denne og Strombolichchio, en lille Klippe Øst for Stromboli.

Øen var paa Grund af Krigen besat af Soldater, rimeligvis for at ingen Undervandsbaade skal benytte den som Forsyningssted.

En Officer kom straks ud, roet af Soldater, og da han hørte af hvilken Grund vi var ankrede, tog han mig elskværdigt med i Land, hvor vi snart efter landede paa Strandbredden, der bestaar af Lava, knust til Sand af Bølgeslaget, saa det ligner sort Krudt.

Tæt ovenfor Strandbredden begynder de veldyrkede Marker, Øen er nemlig meget frugtbar og paa den ene Side dyrket helt op til Kraterets Rand og siges at levere den bedste Vin i Middelhavet.

Jeg forbavsedes over, at skøndt det var midt i April Maaned, var der allerede smaa Druer paa Vinrankerne paa Skraaningerne, der vendte mod Syd, og halvmodne Figen paa Træerne. Jorden bestaar af fed, mørkebrun Muld, og om alle Markerne er der i Vindsiden anbragt Læhegn, flettede af en Slags Siv.

En barbenet Dreng viste mig Vej gennem Markerne til Byen Lan Vinceno paa Østsiden, hvor jeg skulde afsende et Telegram.

Foruden denne By, er der to andre Smaabyer San Bartolomeo og Ginostra. Ialt findes der paa Øen ca. 5000 Mennesker, tilsyneladende ubekymrede over Vulkanens farlige Nærhed. Husene er alle lave og massive med flade Tage og mange synes at være meget gamle.

Jeg gjorde Drengen forstaaelig, at jeg ønskede i den korte Tid, der var tilbage af Dagen, at se Krateret. Detter vender ud mod Øens Nordside og ligger ca. $\frac{1}{3}$ fra Toppen.

Der var ikke Tid til at gaa helt op, saa vi gik op til et Punkt, hvorfra Krateret kan overses og ligeledes hele Nordsiden af Øen, hvor den gloende Lava løber ned ad Bjergets Side for sydende og hvislende at ende i det blaa Middelhav.

»Bum, Bum!« lyder det fra Krateret, nogle Sten slynges op af dette, og straks efter vælder mere Røg og Damp frem, saa hele Krateret skjules.

Vi gik nu hurtigt ned for at se Øens anden Naturmærkværdighed: »Grotta delle Bovi Marini« (Sælgrotten), der ligger tæt ved Strandbredden nedenfor San Vincenzo.

Efter Navnet at dømme, synes Grotten at have været Tilflugtssted for Sæler, hvoraf jeg dog ingen Spor saa, da jeg ved Skæret af et Blaalyg gik ind i Grotten, der kun er ca. 2 Meter høj; men strækker sig ca. 30 Meter ind under Byen.

Flere andre Grotter findes paa Øen. I en af disse er det smukke Mineral Jernglans fundet.

O. K.

P. Danielsen,
Skibrogade 32, Aabenraa. Tlf. 421.
ste Kl. Winer og Franskrødsbageri.
Leverandør til Marinen.

P. LARSEN
SKIBROGADE 27, AABENRAA
Telefon 101
Kolonial og Skibsproviantering
Leverandør til Marinen.

I. C. BARTELS,
Kgl. Hof Leverandør.
Harald Skovbygsgade 3.
Tlf. Aarhus 207 & 5207.
Fisk, Vildt og Fjerkræ.
Leverandør til Marinen.

SOPHUS E. JOHNSEN & Co.
SKIBSHANDEL, DRAGENBERGHUS
Telegramadresse: Sejus. Tlf. 2859, Riis Skov 157.
Medlem af Marineforeningen.
Alt. som kan udføres fra Frilager.
HAVNEGADE 32, AARHUS

F. Christensen,
Frederiks Alle 62, Aarhus.
Tlf. 1487.
SMØR, OST, MÆLK & FLØDE.
Leverandør til Marinen.

M. P. JØRGENSEN
JOMSBORG, AARHUS - Tlf. 389

1. Kl. Kød- og Fedevareforretning
Leverandør til Marinen.

Andreas Skaarup, Aarhus.
Colonial- og Delicatessforretning.
Telefon 865, 866. Skolegade 29.

C. P. SCHWEIGLER
1. Kl. Bageri & Conditori.
Lev. til Marinen.
Dyngkarken, 33, Aarhus, Tlf. 1 461

Søren Thorup
Gravensgade 18, Aalborg.
Tlf. 711.
Aalborg største Detailsalg i Kød og Paalæg.
Leverandør til Marinen.

KØD - BØRSEN
Nytovr 12 - Aalborg. - Tlf. 701.
— 1ste Kl. Kød- og Flæskeudsalg. —
SØREN SØRENSEN
Leverandør til Marinen.

Aktieselskabet
Aalborg Skibsværft.

Assens Skibsværft & Maskinværksted,
O. C. Olesen. Tlf. 311.

R. N. Hansen,
Østergade 58, Assens. Tlf. 15.
1. Kl. Kød- og Fedevareudsalg.
Leverandør til Marinen.

Vestfyens Kulimport,
Assens
Kul. Kokes, Briketter, Brænde.
Telefon: Assens 250
Leverandør til den kgl. danske
Marine.

BRØDRENE MATHIASSEN,
SEJLMAGERE, ESBJERG HAVN
Telefon..Læseret 47 — Kontor og Privat: 386-965.
Lager af Hamp, Manilla, Kokos samt Jern- og Staaltrusser. Alt Rignings-
arbejde udføres. Ankere og Kæder samt alt Slags Skibsinventar til Fiskefartøjer

JENSEN & OLSEN
ESBJERG JERNSTØBERI & MASKINFABRIK
MASKIN- OG SKIBSREPARATIONER
TELEFON 31 TELGR.-ADR. „THOR“

ESBJERG SKIBSBYGGERI
VED DOKKEN.
Telf.: Skibsbyggeriet 253. N. RAUN-BYBERG Telf.: Privat 1238.
Nybygninger og Reparationer udføres.
Lager af Materiel og Skibsinventar.

J. LAURITZENS KULFORRETNING A/S
KUL- & COKES-IMPORT
TELEGRAMADRESSE: »CARBONIA«
TELEFON NR. 118 & 828. EFTER KONTORTID 1718.
STATSTELEFON NR. 70. **ESBJERG.**

Chr. Jensens Enke,
Jyllandsgade 5 — ESBJERG — Tlf. 295.
Maskin- & Skibsbageri.
Leverandør til Marinen.

Frukt- og Grøntforretningen
„SAFRANO“
Torvegade 15. — Tlf. 1366 — ESBJERG.
— Altid friske Grøntsager. —
Moderate Priser! Leverandør til Marinen.

R. MØLLERS Skibsværft,
Telefon 246 — FAABORG — Telefon privat 415.
Patent Ophalingsbeding, 450 Tons.

Herman Agerup,
Strandgade 3, Faaborg. Tlf. 269.
Kolonial- & Skibsproviant-
forretning.
Leverandør til Marinen.

A. Reimers Eftf.,
Faaborg. Tlf. 31.
1ste Kl. Kød- & Paalægforretning.
Leverandør til Marinen.

A. JACOBSEN,
Torvegade, Faaborg. Tlf. 112.
1ste Kl. Bageri & Konditori.
Leverandør til Marinen.

Vald. Jacobsen
Frederikssund, Tlf. 83.
1ste Kl. Kød- og Flæske-Udsalg.
Leverandør til Marinen.

Lauritz Nielsen
Skibsproviantering,
Havnen, Frederikssund, Tlf. 8.
Grundlagt 1884.
Leverandør til Marinen.

Louis Reddersen,
Østergade 30, Frederikssund, Tlf. 76.
Bageri, Konditori og Rugbrødsfabrik.
Leverandør til Marinen.

Graasten
Andelsslakteri.
Tlf. 131 & 141.
Leverandør til Marinen.

Frederikshavns Værft og Flydedok A/S

Th. Lassen,
Frederikshavn. Tlf. 146.
— 1ste Kl. Kød- og Flæskeudsalg. —
Leverandør til Marinen.

P. Skou & Co.
Skibshandlere.
Frederikshavn. Tlf. 12. Stats 17
Leverandør til Marinen.

Aage Petersen
Helsingør
Stengade 40 — Telf. 818
Frukt — Grønt — Konserver
Leverandør til Marinen.

Chr. Lucasen
Hobro. — Tlf. 225.
Bageri & Conditori.
Leverandør til Marinen.

Fr. Herrig,
Hobro. Tlf. 323 & 460.
1ste Kl. Kød- og Fedevare-Udsalg.
Leverandør til Marinen.

Jens Jensen
vis a vis Havnen. Tlf. HOBRO 38
Skibsprovianteringsforretning.
Leverandør til Marinen.

Th. E. Nielsen
Thonbogade, Horsens. Tlf. 60
Fisk en gros, en detail.
Leverandør til Marinen.
Medlem af Marineforeningen.

Chr. Fischer Christensen,
Havnen 5, Horsens. Tlf. 974.
Wiener & Franskrødsbageri.
Leverandør til Marinen.

Svend Andersen, Havnen 3,
Jens Andersens Eftf. Horsens. Tlf. 44
Slakter & Fedevareforretning
Leverandør til Marinen

Georg Jensen
Havnen 5, HORSSENS Tlf. 112
KOLONIAL — VIN — DELIKATESSE
Skibsproviantering.
Leverandør til Marinen.

C. A. CHRISTENSEN
HUNDESTED. TLF. 75
BAGERI OG CONDITORI
Leverandør til Marinen.

TH. NIELSEN
Telf. 82 - HUNDESTED - Telf. 8
1. Kl. KØDUDSALG
Leverandør til Marinen.

H. FUNCH
HUNDESTED — TELF. 64
SKIBSPROVIANTERING
Leverandør til Marinen.

KRYGER
Hundested, Tlf. 75.
1. Kl. Bageri & Konditori.
Leverandør til Marinen.

EINAR ANDERSEN, Slakter
og Fedevare, Langgade 44, Kerteminde.
Tlf. 226. Leverandør til Marinen.

„Fiskesalg“, Kerteminde.
Havnen. Tlf. 238. Stat 8.
Fisk en gros & en detail.
Leverandør til Marinen.